

Sygn. akt IC 2053/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Jadwiga Wójcikiewicz

Protokolant Sylwia Jurkowska

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2014 roku w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. M.**

przeciwko **Polskiemu Biuru (...)**
w W.

o zapłatę

zasądza od strony pozwanej Polskiego Biura (...)w W.na rzecz powódki M. M.kwotę (...) zł (...)tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi od 11 października 2013 roku do dnia zapłaty;

dalej idące powództwo oddala;

zasądza od powódki M. M.na rzecz strony pozwanej Polskiego Biura (...)w W.kwotę (...)zł ((...)) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 2053/13

UZASADNIENIE

Powódka M. M. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej Polskiego Biura (...)na jej rzecz kwoty (...)zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 kc w zw. z art. 24§1 kc, zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie (...)zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie (...) zł.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż w dniu (...)roku na trasie P.– S.śmierć poniósł kierujący ciągnikiem siodłowym mąż powódki D. M.. Sprawcą tego zdarzenia by V. D., który nie zachował należytej ostrożności w czasie wyprzedzania auta i najechał na pojazd kierowany przez męża powódki. Pojazd sprawcy wypadku w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w zagranicznym towarzystwie ubezpieczeniowym, którego (...) S.A.jest korespondentem na terenie Polski. Powódka zgłosiła swoje roszczenie wobec strony pozwanej (...) S.A.w kwocie (...)zł tytułem zadośćuczynienia i decyzją z (...)roku strona pozwana odmówiła przyznania zadośćuczynienia uzasadniając to brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia. Powódka wskazała, iż śmierć męża była dla niej załamaniem dotychczasowej rzeczywistości, powódka bardzo kochała swego męża i czuła się z nim bezpiecznie. Małżeństwo było zgodne, wspierali się i uzupełniali nawzajem. Po nagłej śmierci męża powódka była załamana i przestraszona, każdy dzień przynosił ból i cierpienie.

Zdaniem powódki roszczenie zasądające kwotę (...) zł może być zakwalifikowane jako żądanie zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w rozumieniu art. 448 kc.

Strona pozwana Polskie Biuro (...)w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie(...) zł.

Strona pozwana potwierdziła, iż posiada legitymację procesową bierną w oparciu o przepis art. 19 ust. 3 w związku z art. 123 pkt 1 ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze (...). Strona pozwana jednakże uważa, iż roszczenie powódki o zasądzenie zadośćuczynienia za krzywdę po śmierci męża jest pozbawione podstawy normatywnej, gdyż nie obowiązywała wówczas regulacja art. 446§4 kc, a podstawy takiego zasądzenia nie może stanowić art. 448 kc w zw. z art. 24§1 kc. Odnośnie wysokości zadośćuczynienia to zdaniem strony pozwanej nie zostało ono udowodnione, a jego wysokość jest zbyt wygórowana. Z treści pozwu nie wynika, aby linia życiowa powódki w jakikolwiek sposób uległa niekorzystnej zmianie po śmierci męża. Powódka po śmierci męża nie podjęła terapii psychiatrycznej, czy też psychologicznej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Mąż powódki D. M.w dniu (...)roku był uczestnikiem wypadku samochodowego, w czasie którego V. D.kierując ciągnikiem siodłowym wraz z naczepą nie zachował należytej ostrożności w czasie jazdy podejmując manewr wyprzedzania jadącego przed nim samochodu w miejscu niedozwolonym i doprowadził do czołowego zderzenia z jadącym z naprzeciwko ciągnikiem siodłowym kierowanym przez męża powódki D. M., który na skutek doznanych obrażeń poniósł śmierć. V. D.został skazany przez Sąd Rejonowy w D. na karę pozbawienia wolności.

Dowód: kserokopia wyroku z (...)roku Sądu Rejonowego wD. wydanego w sprawie sygn. akt II K 26/07 k. 87 – 88,

kserokopia wyroku z (...)roku Sądu Okręgowego w Ś. wydanego w sprawie sygn. akt IV Ka 93/08 k. 89.

Powódka M. M. bardzo kochała swego zmarłego męża, między nimi była silna więź emocjonalna, zmarły mąż dawał powódce poczucie bezpieczeństwa, wiedziała, że może na niego zawsze liczyć. Tworzyli razem bardzo udane małżeństwo, nie mieli problemów małżeńskich, mieli dwoje dzieci, wówczas czternastoletniego syna i piętnastoletnią córkę. Powódka wspólnie z mężem spędzała wolny czas i wakacje. Powódka przed śmiercią męża zajmowała się domem, a jej zmarły mąż pracował zawodowo w charakterze kierowcy tira. Powódka, mimo iż od śmierci męża minęło prawie dziewięć lat to nie związała się z innym mężczyzną, a nawet nie próbuje się z nikim innym związać. Powódka, gdy dowiedziała się o śmierci swego męża nie wiedziała co się z nią dzieje, przez kolejne trzy miesiące zażywała tabletki uspokajające. Powódka nie korzystała z wizyt u psychologa, ponieważ miała wsparcie ze strony najbliższej rodziny i przyjaciół. Powódka po śmierci męża zamknęła się w sobie, nie chce uczestniczyć w spotkaniach towarzyskich, choć przed śmiercią męża należała do osób towarzyskich, wesołych, brała udział w różnych zabawach. Dużo czasu powódka spędza na cmentarzu przy grobie swego męża. Obecnie obchodzenie Ś. jest dla powódki przykrym wydarzeniem, bo nie ma zmarłego męża. Pracę zawodową powódka podjęła półtora roku po śmierci męża.

Powódka wraz z dziećmi w sumie otrzymała(...)zł odszkodowanie od (...) S.A.w W.na podstawie OC zmarłego męża.

Dowód: zeznania powódki M. M. k. 92 – 93.

Powódka M. M.wystąpiła do (...) S.A.w W.w piśmie doręczonym (...) S.A.(...)roku o wypłatę kwoty (...)zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią męża D. M.. (...) S.Aw piśmie z (...) roku odmówiła powódce wypłaty odszkodowania.

Dowód: pismo powódki z (...) roku k. 54 – 56 – akta szkody,

pismo strony pozwanej z (...)roku k. 48 – akta szkody.

Sąd zważył:

Zdaniem Sądu powództwo jest w części uzasadnione.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż strona pozwana ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za skutki wypadku z (...)roku, w którym zginął mąż powódki D. M., a co wynika wprost z art. 123 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze (...) (Dz. U. tekst jedn. z 2013 roku, poz. 392 ze zm)– Biuro odpowiada za szkody będące następstwem wypadków, które miały miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i powstały w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, zarejestrowanych w państwach, których biura narodowe są sygnatariuszami Porozumienia Wielostronnego.

Strona pozwana podniosła, iż nie ma podstawy prawnej do przyznania powódce zadośćuczynienia z tytułu krzywdy doznanej w wyniku śmierci męża powódki D. M.. Strona pozwana wskazała, iż w chwili śmierci męża powódki nie obowiązywał jeszcze art. 446 § 4 Kodeksu cywilnego dotyczący instytucji zadośćuczynienia za doznaną krzywdę dla najbliższych członków rodziny zmarłego, a osobom najbliższym zmarłego nie przysługują środki ochrony przewidziane na gruncie art. 24§1 kc oraz art. 448 kc.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę z takim stanowiskiem strony pozwanej się nie zgadza. Niewątpliwym jest, iż w niniejszej sprawie nie mógł mieć zastosowania art. 446 § 4 kc odnośnie przyznania zadośćuczynienia pieniężnego za śmierć osoby najbliższej, bowiem nie ma on zastosowania do zdarzeń, które miały miejsce przed jego wejściem w życie tj. przed dniem (...)roku, tymczasem zdarzenie, z którego powódka wywodzi swoje roszczenie zaszło w dniu (...)roku. Wbrew twierdzeniu strony pozwanej nie znaczy to jednak, iż do zdarzeń zaistniałych przed dniem (...) roku brak jest podstawy prawnej do dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Nie można bowiem pominąć art. 448 kc jako możliwej podstawy dochodzenia zadośćuczynienia w sytuacji, gdy śmierć osoby bliskiej może być uznana za działanie naruszające dobra osobiste członków rodziny zmarłego. W konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni zgadza się z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 14 stycznia 2010 roku sygn. akt IV CSK 307/09, opubl. OSP 2011/2/15, iż art. 446§4 kc w relacji do art. 448 kc poszerzył możliwość uzyskania zadośćuczynienia. Wprowadzenie przepisu art. 446§4 kc nie powinno być rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 kc nie mógł stanowić podstawy do przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że chwila, w której zaszło zdarzenie będące źródłem szkody, decydująca – zgodnie z wyborem ustawodawcy – o możliwości zastosowania art. 446§4 kc, rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji osób, które doznałyby krzywdy o podobnym charakterze, nawet w krótkich odstępach czasu, co jest trudne do zaakceptowania.

W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę jest niczym nie wytłumaczalne, aby do zdarzeń zaistniałych przed (...)roku i będących źródłem szkody nie mogły mieć zastosowania przepisy przyznające takim osobom stosowne zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej. Takie działanie, zdaniem Sądu, mogłoby w obywatelach spowodować poczucie braku elementarnej sprawiedliwości społecznej i powodowałoby brak zaufania obywatela do ustawodawcy i byłoby niewątpliwie krzywdzące z czysto ludzkiego punktu widzenia. Z uzasadnienia do projektu ustawy z 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła art. 446§4 kc wynika, iż Rzecznik Praw Obywatelskich w 2006 roku zwracał się do Ministra Sprawiedliwości, ażeby – w celu zwiększenia ochrony ofiar wypadków komunikacyjnych – w Kodeksie cywilnym zamieszczony został przepis o zadośćuczynieniu pieniężnym za krzywdę z powodu śmierci osoby najbliższej. W wystąpieniu podniesiono przy tym, że skoro istnieje możliwość zadośćuczynienia w przypadku naruszenia dóbr osobistych wskazanych w art. 23 K.c. (art. 24 w zw. z art. 448 K.c.), "tym bardziej taka możliwość powinna istnieć w przypadku śmierci osoby bliskiej, co w sposób istotny narusza sferę psychicznych odczuć jednostki". Akceptowane było więc przyznanie zadośćuczynienia jeżeli na skutek śmierci osoby bliskiej doszło do naruszenia dóbr osobistych, a art. 446§4 kc miał niejako jeszcze wzmocnić tą ochronę.

W tej sytuacji niczym nie uprawnione i krzywdzące dla powódki jest twierdzenie strony pozwanej, iż nie ma podstaw prawnej do przyznania jej zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku śmierci męża D. M..

Jeżeli chodzi o stwierdzenie, czy mamy do czynienia z naruszeniem dobra osobistego to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 25 maja 2011 roku, II CSK 537/10, opubl. LEX nr 846563 wskazuje na aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym została przyjęta koncepcja, wbrew twierdzeniom strony pozwanej, iż więź emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym, a więc doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek może polegać nie tylko na osłabieniu jej aktywności życiowej i motywacji do przewycięzania trudności, lecz jest także następstwem naruszenia tej relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 r., I CSK 149/09, z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, niepublikowane i uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010, nr 10 s. 11.). Ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Nie można zgodzić się z twierdzeniem strony pozwanej, iż osoba dochodząca zadośćuczynienia za spowodowanie śmierci osoby najbliższej nie jest bezpośrednio poszkodowana. Nie może być kwestionowane, że ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom, źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego. Odpowiedzialność ubezpieczyciela obejmuje także szkody będące bezpośrednią konsekwencją śmierci poszkodowanego w sferze praw jego najbliższych i to niezależnie od tego, czy podstawę roszczenia stanowią przepisy art. 446 k.c. czy też art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Z punktu widzenia zasad odpowiedzialności ubezpieczyciela zróżnicowanie tych podstaw prawnych nie ma znaczenia (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 23 maja 2013 roku, sygn. akt I ACa 117/13, opubl. LEX nr 1339393).

Zdaniem Sądu w przypadku powódki M. M. doszło do naruszenia jej dobra osobistego w postaci więzi emocjonalnej jaka łączyła powódkę z jej zmarłym mężem D. M.. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności z zeznań powódki, co do których Sąd nie miał wątpliwości, aby dać im wiarę, wynika, że powódka pozostawała w silnej więzi emocjonalnej ze swym zmarłym mężem, tworzyli razem bardzo dobre małżeństwo, które z pewnością, gdyby nie tragiczna śmierć męża powódki, trwałoby do dzisiaj. Powódka bardzo kochała swego męża, a zmarły mąż powódki dawał jej poczucie bezpieczeństwa. Po jego śmierci życie powódki uległo diametralnej zmianie, powódka osoba niegdyś towarzyska i wesoła, zamknęła się w sobie i nie chce spędzać wolnego czasu w towarzystwie, z całą pewnością nie czerpie z życia takiej radości jaką czerpała, zanim jej mąż zginął w wypadku samochodowym. Powódka, aby funkcjonować po śmierci męża przez trzy miesiące musiała zażywać tabletki uspokajające, a do psychologa nie udała się tylko dlatego, że miała oparcie w swej rodzinie i przyjaciółach. Więzy powódki ze zmarłym mężem była tak silna, że powódka do tej pory nie związała się z innym mężczyzną i zresztą nawet tego nie planuje w przyszłości.

Zdaniem Sądu zasadne jest przyznanie powódce zadośćuczynienia w wysokości (...) zł z tytułu naruszenia jej dóbr osobistych. Kwota ta będzie adekwatna do cierpień psychicznych jakich powódka doznała na skutek śmierci swego męża z którym była silnie związana emocjonalnie. Na skutek śmierci swego męża powódka utraciła najbliższą sobie osobę.

Sąd oddalił wniosek dowodowy z opinii biegłego psychologa. Sąd miał na uwadze uzasadnienie do wyroku wydanego przez Sąd Apelacyjny we W.z 14 czerwca 2013 roku w sprawie sygn. akt I ACa 539/13, w którym Sąd Apelacyjny wskazał, iż dowód z opinii biegłego psychologa jest w tego typu sprawach całkowicie zbędny dla rozstrzygnięcia. Przepis art. 446§4 k.c., ani przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24§1 k.c. nie wiąże wystąpienia krzywdy ze szkodą ujętą w kategoriach medycznych. Mierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, pozostaje poza możliwościami dowodowymi Sądu i ubezpieczyciela. Aktualny stan wiedzy nie pozwala na

udowodnienie rozmiaru uczuć i przywiązania, czy też ich braku. Ocena krzywdy powinna być dokonana w oparciu o znaczenie dobra osobistego, które zostało naruszone tj. prawa do życia w pełnej rodzinie. W tej sytuacji rozmiar krzywdy jakiej powódka doznała na skutek śmierci męża Sąd ocenił na podstawie dowodu z przesłuchania powódki, które to zeznania były zdaniem Sądu wiarygodne, jako że odzwierciedlały stan przeżyć psychicznych powódki po śmierci jej męża.

Wierzycielowi należą się co do zasady odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczone od daty wymagalności roszczenia (art. 481 § 1 kc). Jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 kc). W niniejszej sprawie powódka domagała się zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu tj. od (...)roku i Sąd zasądził odsetki ustawowe zgodnie z żądaniem powódki, czyli od(...) roku, aż do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.100 kpc, zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Powódka wygrała proces w 25 %, bowiem dochodziła kwoty (...)zł, a zasądzona została jej kwota (...)zł. Na koszty poniesione przez powódkę składała się kwota (...)zł stanowiąca opłatę od pozwu, (...)zł koszty zastępstwa procesowego, oraz (...)zł opłata skarbową od pełnomocnictwa. Na koszty poniesione przez stronę pozwaną składała kwota (...)zł stanowiąca koszty zastępstwa procesowego i (...)zł opłata skarbową od pełnomocnictwa. Powódce należna była więc kwota(...)zł x 25 %, bo w takim zakresie powódka wygrał proces, to jest (...)zł, natomiast stronie pozwanej należna była kwota(...)zł x 75%, bo w takim zakresie strona pozwana wygrała proces to jest (...)zł. Wobec powyższego Sąd zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej różnicę pomiędzy tymi kosztami to jest (...)zł (koszty strony pozwanej) –(...) (koszty powódki) =(...) zł.